

Transportytelser i Norge 1946–2021

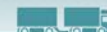
TØI rapport 1929/2022 • Forfatter: Bjørg L. Flotve, Eivind Farstad • Oslo 2022 • 61 sider

Økningen i persontransportarbeidet er fra koronaåret 2020 til 2021 beregnet til 4,7 prosent. Sammenliknet med 2019 var persontransportarbeidet 10 prosent lavere i 2021. Persontrafikkarbeidet for de kollektive transportmidlene gikk opp mest fra 2020 til 2021, med 9,4 prosent, men var fortsatt 41,6 prosent lavere enn i 2019. Persontransportarbeid med personbil økte med 3,6 prosent fra 2020 til 2021, og var med det 3,7 prosent lavere enn i 2019. Godstransportarbeidet innenlands medregnet kabotasje økte med 6,4 prosent fra 2020 til 2021, var med det 1,4 prosent høyere sammenliknet med 2019. Fra 2020 til 2021 var det sterkest vekst i vegtransport med 7,3 prosent og sjøtransport med 6,1 prosent, mens godstransport med fly ble nesten halvert. Sammenliknet med 2019 var godstransportarbeidet høyere på vei og bane i 2021, med hhv 5,7 og 3,9 prosent, mens flytransport mer enn halvert. Eksklusive kabotasje gikk godstransportarbeidet opp med 6,9 prosent fra 2020 til 2021.

Hovedtrekk

Foreløpige tall fra nasjonalregnskapet viser at bruttonasjonalproduktet (BNP) hadde en vekst på 3,9 prosent i 2021, mot et fall på 0,7 prosent året før. Privat konsum i husholdningene økte med 4,8 prosent i 2021, og privat konsum til transport økte med 10,6 prosent i 2021. Det vil si at det var sterkere økning i konsum til transport enn i privat konsum ellers i 2021. Dette må sees som en følge av relativt høyere drivstoffpriser samtidig med lettelsener i innenlandske tiltak under Covid-19 pandemien sammenliknet med 2020, hvor det var omfattende bruk av hjemmekontor og reisebegrensninger.

Koronapandemien og medfølgende restriksjoner og tiltak har satt sterkt preg på utviklingen både innen person- og godstransport de siste to årene. Det har vært strenge mobilitetsreduserende restriksjoner for personer samtidig som at aktiviteter innen godstransport tidlig ble definert som samfunnskritiske. Det ble satt i verk sterke og strenge sosiale restriksjoner våren 2020 som påvirket persontransporten mye og momentant, og slike restriksjoner ble forlenget og til dels også forsterket i enkelte områder (spesielt rundt Oslo) tidlig i 2021. Restriksjonene har omfattet både reise-restriksjoner, sosial nedstengning og hjemmekontor. Når det nærmet seg sommeren 2021 ble restriksjonene gradvis lettet, men det var først våren 2022 at de siste sosiale

restriksjonene ble opphevet. Godstransporten ble på den annen side raskt definert som samfunnskritisk ved pandemiutbruddet, og forsyningslinjene ble opprettholdt. Det medførte at godstransporten bare gikk ned en svært begrenset periode, og at den ikke ble direkte berørt i like stor grad som persontransporten.

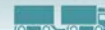
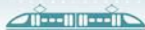
Økningen i utført persontransportarbeid er beregnet til 4,7 prosent fra 2020 til 2021, sammenliknet med en reduksjon på 14,1 prosent året før. Sammenliknet med året før koronautbruddet, det vil si 2019, var utført persontransportarbeid fortsatt 10 prosent lavere i 2021. Transportarbeidet for de kollektive transportmidlene gikk mest opp fra 2020 til 2021, med 9,4 prosent, etter en reduksjon på 46,4 prosent fra 2019 til 2020. Sammenliknet med 2019 var dermed transportarbeidet med kollektive transportmidler 41,6 prosent lavere i 2021. Det var spesielt persontransportarbeidet på sjø og luft som økte fra 2020 til 2021, med henholdsvis 37,6 og 18,3 prosent, men persontransportarbeidet på begge disse transportformene ble mer enn halvert året før. Personbiltransporten økte kun 3,6 prosent fra 2020 til 2021, men denne transportformen hadde også den minste reduksjonen året før, med 7,1 prosent, og sammenliknet med 2019 var personbiltransporten kun 3,9 prosent lavere i 2021. Vegtransport sto i 2021 for i underkant av 92 prosent av persontransportarbeidet, bane hadde 3 prosent, fly i overkant av 4 prosent, og sjø under én prosent. Etter mange år med stabile andeler før 2020, førte koronarestriksjonene til en vridning av andelen fra sjø, bane og luft til vei, og det er transportarbeidet med personbil som har tatt en større andel.

Det var en økning i den innenlandske godstransporten fra 2020 til 2021, etter en reduksjon året før, regnet i tonnkilometer. Økningen samlet for alle transportformer var på 6,4 prosent, medregnet kabotasje¹, sammenliknet med en reduksjon på 4,7 prosent året før. Det gir en økning i godstransportarbeidet fra 2019 til 2021 på 1,4 prosent. Det var sterkest vekst i veitransporten fra 2020 til 2021, med 7,3 prosent, og sammenliknet med 2019 hadde veitransporten økt med 5,4 prosent til 2021. Sjøtransporten hadde en vekst fra 2020 til 2021 på 6,1 prosent, og sammenliknet med før pandemien var sjøtransporten 3,9 prosent lavere i 2021 enn i 2019. Banetransporten hadde en marginal økning på 0,3 prosent fra 2020 til 2021, og var med det 3,9 prosent høyere enn i 2019, mens godstransporten med fly falt med 47,2 prosent fra 2020 til 2021, og var mer enn halvert sammenliknet med 2019. Alt i alt økte godstransportarbeidet estimert eksklusive kabotasje med 6,9 prosent fra 2020 til 2021, sammenliknet med en reduksjon på 0,9 prosent året før. Det betyr at godstransportarbeidet eksklusive kabotasje økte med 5,9 prosent fra 2019 til 2021.

Ifølge Statistisk sentralbyrås konsumprisindeks var gjennomsnittlig prisvekst 3,5 prosent i 2021. Tilsvarende tall i 2020 var 1,3 prosent. For transportsektoren var prisveksten 2,1 prosent i 2021, som var noe høyere enn veksten i 2020, med 1,6 prosent. For privat transport var det i 2021 en kraftig økning av prisene innen drivstoff og smøremidler, med 11,9 prosent, mens reservedeler og tilbehør samt vedlikehold og reparasjon økte med henholdsvis 3,8 og 3,1 prosent.

---

¹ Kabotasje omfatter gods på utenlandske transportmidler hvor godset er både lastet og losset i Norge.

I kollektivtransporten var det kun jernbane, trikk og bane som hadde prisvekst, med 2,6 prosent, mens øvrige kollektive transportformer hadde prisreduksjon. Sterkest reduksjon var det i flyprisene, med 10,6 prosent, og med båt, med 7,4 prosent.

Persontransport med bil

Det var registrert i underkant av 3,5 millioner biler i Norge ved utgangen av 2021. Antall biler økte med 82 400, noe som er en økning med 2,4 prosent fra året før. Dette er den høyeste veksten i antall biler på mange år. Av bilene var 2,88 millioner personbiler, 508 000 varebiler, 69 900 lastebiler og 14 800 busser. Blant personbilene ble det 121 000 flere elbiler på veiene. Antall elbiler var 461 000 ved utgangen av 2021.

I løpet av 2021 ble det førstegangsregistrert 194 500 personbiler, ca. 40 000 flere enn i 2020. 115 000 personbiler og 14 000 varebiler ble vraket mot pant. Gjennomsnittsalderen for personbilene var 10,8 år ved utgangen av 2021, som var det samme som i 2020. Gjennomsnittsalder ved vraking var 18,3 år.

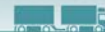
Trafikken på vegene økte med 3,6 prosent fra 2020 til 2021, etter en reduksjon på 6,1 prosent året før. Sammenliknet med 2019 var trafikken på vegene 2,7 prosent lavere i 2021. Det var vekst i alle kjøretøygrupper fra 2020 til 2021, mens sammenliknet med 2019 er bildet mer blandet. En gruppe som skiller seg ut er trafikken med utleiebiler (inklusive leasingbiler), som fra 2020 til 2021 økte med 5,3 prosent, etter en vekst i på 9,1 prosent året før. Persontransporten med utleiebiler har for øvrig doblet seg fra 2013, og økt med 50 prosent siden 2017, noe som skyldes kraftig vekst i antallet leasingbiler i perioden.

Det var 3 719 registrerte veitrafikkulykker med personskaide i 2021, en oppgang på 134 ulykker i forhold til året før. Det ble skadd 4 565 personer i 2021, som var 129 personer, eller nesten 3 prosent flere enn året før. TØIs forskning har dokumentert at sykkelulykker er betydelig underrapportert i dette materialet. Antall drepte i trafikken var imidlertid historisk lavt, da 80 personer ble drept i trafikken i 2021.

Kollektivtransporten

I 2021 ble det foretatt drøyt 307 millioner bussreiser, en økning på 17 millioner bussreiser i forhold til året før, eller 6 prosent. I forhold til 2019 ble det foretatt 29 prosent færre bussreiser i 2021. Transportarbeidet med buss gikk opp med 55 millioner personkilometer, eller 1,9 prosent, fra 2020 til 2021, etter en reduksjon på 1709 millioner personkilometer fra 2019 til 2020. Transportarbeidet med buss var dermed 36,4 prosent lavere i 2021 enn i 2019.

Trafikken med trikk i Oslo var på 28 millioner reiser i 2021, en økning med 6 millioner reiser fra året før. Sammenliknet med 2019, var det 25 millioner færre reiser med trikk i 2021. Trafikken med forstadsbanene (T-banen) i Oslo gikk ned med 1 million reiser, til 73 millioner reiser i 2021, en nedgang på 2,4 prosent. Sammenliknet med 2019 var det 47 millioner færre reiser i 2021 med T-banen i Oslo. Bybanen i Bergen fraktet i underkant av 14 millioner passasjerer i 2021, en oppgang fra 12,4 millioner passasjerer i 2020, eller 11,4 prosent. Sammenliknet med 2019 var det drøyt 4,8 millioner færre reiser med Bybanen, det vil si 25 prosent færre reiser i 2021. I alt ble det foretatt om

lag 115 millioner reiser med trikk og forstadsbaner i 2021, mot 110 millioner reiser i 2020. Det ga en økning i denne typer reiser med 4 prosent. I 2019 ble det foretatt om lag 192 millioner reiser med trikk og forstadsbaner, og sammenliknet med dette var det 40 prosent færre reiser i 2021.

Året 2021 ble det foretatt 41 millioner reiser innenlands med tog. Det var 2 millioner færre enn i året før, noe som utgjør en nedgang på om lag 4 prosent. Nedgangen i antall reiser fra 2019 til 2020 var på 37 millioner reiser, slik at sammenliknet med 2019 ble det foretatt 48,3 prosent færre reiser innenlands med tog i 2021.

Flytoget fraktet i underkant av 2,4 millioner passasjerer til og fra Oslo lufthavn i 2021, noe som var 170 tusen flere enn i 2020, men fortsatt 4,3 millioner færre enn i 2019. Flåmsbanen fraktet drøyt 157 000 passasjerer i 2021, en økning på 7 prosent fra 2020, men likevel 83 prosent lavere i forhold til 2019.

Det var 41 millioner passasjerer med bilferge og annen rutefart innenlands i 2021, en oppgang på 15 prosent fra 2020. Nedgangen året før, fra 2019 til 2020, var på 36 prosent. Persontransportarbeidet på sjø økte mer enn økningen i passasjerer fra 2020 til 2021, fra 533 til 733 millioner passasjerkilometer, som utgjør en oppgang på 38 prosent. Året før ble persontransportarbeidet mer enn halvert, slik at sammenliknet med 2019 var persontransportarbeidet på sjø 33 prosent lavere i 2021.

I 2021 ble det foretatt 7,8 millioner flyreiser innenlands, da medregnet reiser mellom lufthavner i Norge som en del av en utenlandsreise. Dette er en økning med 1,2 millioner flyreiser fra 2020, og etter en halvering av antall reiser fra 2019 til 2020. Trekker man fra reiser innenriks som er del av en utenlandsreise, slik beregningsmåten har vært fram til 2016-utgaven av rapporten, var det registrert 7,0 millioner flyreiser innenlands i Norge i 2021, som var en økning på 22 prosent fra 2020, etter en reduksjon i flyreiser innenlands på 44 prosent fra 2019 til 2020.

Reiser til og fra utlandet

I 2021 ble det registrert i overkant av 5,1 millioner flyreiser til og fra Norge, som var en reduksjon i utenlandsreiser på 6,5 prosent i forhold til 2020. Sammenliknet med 2019 var nedgangen i flyreiser til/fra utlandet på 79 prosent. Fergetrafikken til og fra utlandet var i underkant av 1,7 millioner reiser i 2021, som utgjorde 12,2 prosent nedgang fra året før. Antall reisende med tog over grensen var 22 tusen i 2021, noe som var en kraftig nedgang på over 70 prosent fra 2020. Det betyr at det var nedgang i alle typer utenlandsreiser fra 2020 til 2021.

Godstransporten innenlands

Fra 2020 til 2021 gikk den innenlandske godstransporten opp, etter en nedgang året før, regnet i tonnkilometer. Økningen samlet for alle transportformer var på 6,4 prosent, medregnet kabotasje, sammenliknet med en nedgang 4,7 prosent året før. Det gir en økning i godstransportarbeidet fra 2019 til 2021 på 1,4 prosent. Veitransporten økte mest fra 2020 til 2021, med 7,3 prosent, etter en reduksjon på 1,4 prosent året før. Sammenliknet med 2019 var veitransporten økt med 5,4 prosent til 2021. Det var også oppgang i sjøtransporten fra 2020 til 2021, med 6,1 prosent, etter en nedgang på

9,5 prosent året før. Innenlandsk godstransport på bane var i 2021 om lag som i 2020, mens lufttransporten ble nesten halvert, med 47,2 prosent i forhold til 2020. Sistnevnte transportform utgjør dog en marginal andel av godstransportarbeidet. Markedsandelene i godstransportarbeidet er relativt stabile, men veitransport øker stadig litt på bekostning av de andre transportformene. I 2021 var sjøandelen på 41,7 prosent, baneandelen på 5,3 og veiandelen på 52,9 prosent av det samlede transportarbeidet.

Godstransportarbeidet eksklusiv kabotasje økte med 6,9 prosent fra 2020 til 2021, sammenlignet med en reduksjon på 0,9 prosent året før. Det betyr at godstransportarbeidet eksklusiv kabotasje økte med 5,9 prosent fra 2019 til 2021. Sjøtransporten økte med 21,8 prosent fra 2020 til 2021, etter en reduksjon på 5,3 prosent året før. Banetransporten ble redusert med 2,0 prosent, mens lufttransporten ble redusert med 47,2. Godstransportarbeidet på veg økte med 5,9 prosent fra 2020 til 2021, etter en reduksjon på 0,8 prosent året før, og var dermed 5,1 prosent høyere i 2021 sammenliknet med 2019.

Samlede godstransporter på veg på norsk område økte med nesten 1,5 milliarder tonnkilometer fra 2020 til 2021. Dette inkluderer også den delen av godstransportarbeidet i utenrikshandelen som foregår på norsk område. Sammenliknet med 2019, økte godstransportarbeidet med nesten 1,2 milliarder tonnkilometer til 2021.

I 2021 utgjorde banetransporten 2,9 milliarder tonnkilometer, som var en økning på 0,2 prosent fra året før. Sammenliknet med 2019 var banetransporten 0,3 prosent lavere i 2021. Godstransportarbeidet med skip var i 2021 på 65,0 milliarder tonnkilometer, som var en økning på 4,6 prosent fra året før, og som var 3,4 prosent høyere enn førpandemiåret 2019.

Markedsandelene i godstransportarbeidet inklusive kabotasje fordeler seg med om lag 53 prosent på veg, 42 prosent på sjø, og 5 prosent på bane. Det er under 0,05 prosent som går med fly.

Godstransporten til og fra Norge

Importert varemengde til Norge var 39,8 millioner tonn i 2021, en økning på 1 million tonn, eller 2,6 prosent fra 2020. Importen ble imidlertid redusert med 1 million tonn fra 2019 til 2020, slik at importert varemengde var om lag den samme i 2021 som i 2019. Eksportert varemengde fra fastlandet var 60,7 millioner tonn i 2021, mot 59,4 millioner tonn i 2020, det vil si en økning på 1,3 millioner tonn, som er 2,2 prosent økning. Sammenliknet med 2019 var eksportøkningen enda større, med 6,8 prosent økning til 2021. Skip er fortsatt den dominerende transportformen i utenrikshandelen. I 2021 gikk 83 prosent av denne godsmengden med skip, mens 14 prosent gikk på veg, og 3 prosent på bane.